

Research Article

INTERACTION OF TOPOGRAPHY AND LANDSCAPE DESIGN LAYERS: A CASE STUDY OF ÖZGÜRLÜK PARK

Elif SAĞLIK^{1,*}

¹ Çanakkale Onsekiz Mart University, Faculty of Engineering and Design, Department of Landscape Architecture, Çanakkale, Turkey

ORCID: 0000-0002-5230-3869

*Corresponding Author: elifysaglik@gmail.com

Received: 20 October 2021; Accepted: 31 December 2021; Published: 31 December 2021

Abstract

At the point where the concepts of design and landscaping meet, data about the project area is needed. This data includes landform / topography, structures, constraints, climatic and natural features and the users of the area. In this context, topography is the most important data that defines the space. It also plays an active role in shaping the design process. The first perception of the space is physical and is formed according to the topography. There are a variety of layers throughout the project process that are started based on topographic values. These layers were examined in terms of Özgürlük Park within the scope of the study. Özgürlük Park, which holds a significant place in the city of Çanakkale, is distinctive with its location and topographical structure among other recreational areas of the city. This distinction is why was chosen as the material for this study. By obtaining a project plan drawing that reflects the current state of Özgürlük Park, observation, determination and photographing has been done to start the study process. By reading backwards within the scope of the process six layers were reached, *namely Landscape Design Project Layer, Green Area Texture Layer, Spatial Efficiency Value Layer, Spatial Function Scheme Layer, Circulation Traces Layer and Topographic Curve Layer*, in that order. With retrospective reading about the area and project plan drawing, the design process was examined and the effect of topographic data on the design was assessed.

Keywords: Open Space, Çanakkale, Landscape Design, Design Process, Topography

*Araştırma Makalesi***TOPOĞRAFYA VE PEYZAJ TASARIM KATMANLARININ
ETKİLEŞİMİ: ÖZGÜRLÜK PARKI ÖRNEĞİ****Özet**

Tasarım ve peyzaj kavramlarının birleştiği noktada proje alanına ilişkin verilere ihtiyaç duyulmaktadır. Söz konusu veriler arazi formu / topoğrafya, yapılar, sınırlayıcılar, iklimsel ve doğal özellikler ile alanın kullanıcılarıdır. Bu bağlamda, topoğrafya, alanı tanımlayan en önemli veridir. Aynı zamanda tasarım sürecinin şekillendirilmesinde etkin rol oynamaktadır. Alana yönelik oluşan ilk algı fiziksel olup topoğrafyaya göre oluşmaktadır. Topoğrafik değerler kullanılarak başlatılan proje sürecinde çeşitli katmanlar bulunmaktadır. Bu katmanlar çalışma kapsamında Özgürlük Parkı ölçeğinde ele alınmıştır. Çanakkale kentinde önemli yeri olan Özgürlük Parkı, konumu ve topoğrafik yapısı ile kentin diğer rekreasyonel alanları arasında farklılaşmaktadır. Bu farklılığı nedeniyle çalışmanın materyali olarak seçilmiştir. Özgürlük Parkı'nın mevcut halini yansıtan proje plan çiziminin temin edilmesi ile alanda gözlem, tespit ve fotoğraflama yapılmış olup çalışma süreci başlatılmıştır. Süreç kapsamında tersten okuma yapılarak sırasıyla *Peyzaj Tasarım Projesi Katmanı*, *Yeşil Alan Doku Katmanı*, *Mekânsal Etkinlik Değeri Katmanı*, *Mekansal İşlev Şema Katmanı*, *Sirkülasyon İzler Katmanı* ve *Topoğrafik Eğri Katmanı* olmak üzere altı adet katmana ulaşılmıştır. Alan ve proje plan çizimi üzerinde geriye dönük yapılan okuma ile tasarım süreci irdelenmiş ve topoğrafik verilerin tasarım üzerindeki etkisi değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Açık Alan, Çanakkale, Peyzaj Tasarımı, Tasarım Katmanları, Topoğrafya

1. GİRİŞ

Peyzaj, bir kavramdır ve açık alanın olduğu her yerdir. Peyzaj, kendi kompozisyon kuralları olan yapılandırılmış bir bütün olup, bizlerin doğayla yakın temasımızın simgesel şemasını oluşturmaktadır. (Cauqelin, 2016). Simgesel şemanın oluşmasında kullanılan araç ise tasarımdır. Tasarım bir alanı araştırmak, analiz etmek ve anlamakla başlar. Özgün bir tema veya strateji, gelişim ve ilerleme tasarım sürecine işlenir. Alanda kelimeler ve görseller kullanılarak, tasarım çözümüne ulaşmak için yaratıcı bir şekilde değerlendirmeyi gerektirir Waterman (2012)' a göre tasarım eylemi; su, kara, yapılar ve bilimsel çalışmalar arasında incelikli ilişkiler kurmaktadır.

Tasarım olgusunun peyzaj kavramı ile birleştiği noktada peyzaj mimarlığı disiplini yer almaktadır. Peyzaj mimarlığında çizimler, maketler, dijital görseller ve yazılar aracılığıyla temsiller sağlanmaktadır. Çizgi, renk, doku, ölçü ve form gibi temel tasarım öğeleri bu temsillerin oluşmasında kullanılmaktadır. Bu öğeler peyzaj mimarlığı disiplini; tasarımcı ve kullanıcı arasında iletişim oluşturmaktadır. İletişim ile okunan ya da değerlendirilen peyzaj tasarım ürününün, kullanıcıya ulaşmasında dinamik bir süreç bulunmaktadır. Bu süreçte peyzaj mimarı; kullanıcı tarafından belirlenen ihtiyaç ve gereksinimler, tasarım yapılacak alanının karakteristik özellikleri ve alandan beklenen fonksiyonun neler olduğunu belirleyerek tasarım sürecini başlatmaktadır. Fikirden tasarıma ulaşma sürecine yön veren bu adımlar, peyzaj tasarım projesinin hazırlanmasında izlenen temel yöntem yaklaşımlarıdır (Sağlık, 2021). Peyzaj tasarımında kullanılan en önemli belirleyici elemanlar; topoğrafya (arazi formu/ alan formu), bitkisel materyal, binalar ve yapılar, döşeme (zemin kaplama), arazi niteliği gereğince

oluşacak yapılar (merdiven, duvar rampa) ve sudur (Çakır, 2016). Bu elemanlar alana ilişkin her şeyin bir dökümüdür. Çalışılacak alanın kullanım durumu, tarihi niteliği, bitki örtüsü, sosyo ekonomik faktörü, jeolojisi, toprağı, su kaynağı ve akışı, hakim rüzgarı, güneş analizi gibi veriler peyzaj tasarımının bağlamını oluşturmaktadır (Waterman, 2012). Bu bağlamda makrokozmetik bir bakış açısıyla, yaşam ortamının ve çevrenin tasarımı kentsel yaşamın bir parçasıdır ve kentle yakın ilişki içindedir. Kentin sahip olduğu doğal verilerden alanı tanımlayan en önemlisi topoğrafyadır (Jeinen, 2009).

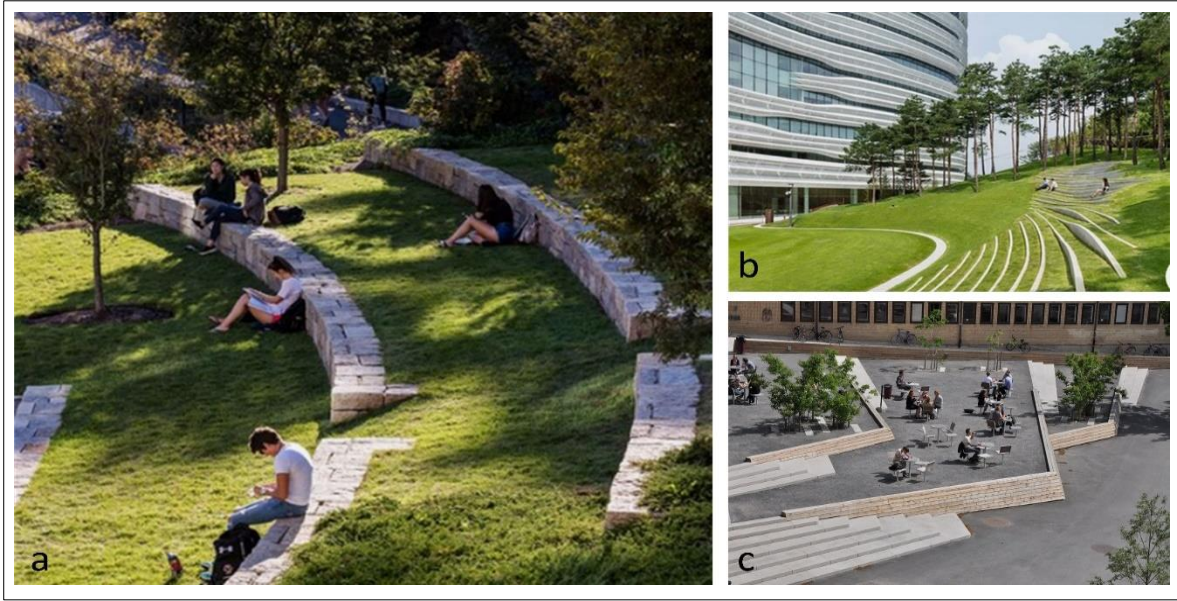
Peyzaj tasarımı ile topoğrafya aktif bir süreç dahilinde şekillendirilir. TDK (2021) topoğrafyayı “bir kara parçasının doğal engebe ve özelliklerini kâğıt üzerinde çizgilerle gösterme işi” olarak tanımlarken; Oxford Dictionary aynı kavramı “bir arazi alanının fiziksel özellikleri” tanımlamıştır. Kelimenin kökeni ise Yunanca topos (yer) ve graphein (yazmak) sözcüklerinin birleşimidir (Oxford Dictionary, 2021). Aynı kavram Doğa Bilimleri Sözlüğünde (2004) yer yüzeyi ve su altındaki şekilleri belirtme, yüzeyin özelliğini açıklama ve bunların bir kâğıt veya harita üzerinde belirtilmesi olarak açıklamıştır. Bu ifadelerle göre topoğrafya biçimsel, doğal habitat ve coğrafi veriler arasında farklılıkları ve ilişkileri kapsayan sistem olarak değerlendirilebilir. Estetik, sosyo-kültürel, algısal kodlar ise sistemin öznel kısmını oluşturmaktadır (Eren, 2019). Sistemin özellikleri her alan ve kentte farklı olabildiği gibi peyzaj tasarımının da her alanda farklılaşmasını sağlamaktadır. Topoğrafik değerler kenti tanımlayan, kentin kimliğine ve planlanmasına etki etmektedir. İstanbul’un yedi tepeli olarak betimlenmesi, Kapadokya’da Peri Bacaları, San Francisco’nun dik yokuşları, Hong Kong’u çevreleyen The Peak ya da Tokyo’da Fuji Dağı’nın varlığı bu kentler için oluşan algıya ve kentsel planlamalara yön vermektedir (Şekil 1).

Şekil 1. a) Fuji Dağı, Tokyo (URL 1); b) The Peak, Hong Kong (URL 2); c) Peri Bacaları, Kapadokya (URL 3); d) California Street, San Francisco (URL 4)

Topoğrafyanın değişmeyen, süreklilik gösteren ölçek ile ekolojik nitelikleri ve kullanıcı – arazi – bina arasındaki ilişki topoğrafyanın bir tasarım aracı olarak kullanılmasını ortaya çıkarmaktadır. Bu doğrultuda topoğrafya bütünsel olarak ele alınır ve alanının biçimsel durumu kullanıcı ihtiyaçlarına ve alan için düşünülen fonksiyonun özelliklerine göre şekillendirilir. Kentsel mekânda peyzaj tasarımına yön veren topoğrafik veriler topoğrafik plan üzerinden okunur. Ayrıca günümüzde hava fotoğrafları da topoğrafik verileri yorumlamada kullanılan

destekleyici araçlardandır. Alanda yapılacak tasarıma ilişkin gerekli görülen kazı ve dolgu gibi tesviye işlemleri topoğrafik plan aracılığıyla kararlaştırılır. Peyzaj tasarım projelerinde; tasarımcının vizyonu ile alanın sahip olduğu özelliklerin kesiştiği noktada tasarım yaklaşımları önem kazanmaktadır. Doğal dengenin korunarak arazinin en iyi şartlarda tasarlanması gerekmektedir. Bu bağlamda estetik ve fonksiyonel çözümler hedeflenmelidir (Şekil 2). Peyzaj tasarımı ile topoğrafyanın şekillenmesinde estetik çözümler görsel kalite, oluşan form ve materyallerin kullanması ile sağlanmaktadır. Fonksiyonel çözüm ise sürdürülebilir, ekolojik ve eşyükselti çizgileri ile uyumlu zemin boyutu oluşturmaktır. Topoğrafyanın mekânsal ve doğal unsurları kapsadığı; bu nedenle alanda yapılacak peyzaj tasarımının o yere ait özgün çözümler sunacağı kaçınılmazdır.

Şekil 2. Topoğrafya ile uyumlu çözümler (a (URL 5); b (URL 6); c (URL 7))

Arazinin biçimi ve eş yükselti eğrileri ile harita üzerinden nasıl gösterildiği topoğrafyanın genel anlamlarıdır ve bu anlamlar peyzaj mimarlığı açısından fayda sağlamaktadır. Bu bağlamda, bu çalışma, topoğrafya ve peyzaj tasarımı etkileşiminin tasarım süreci kapsamında tersten okuma yapılarak keşfedilmesine odaklanmıştır.

2. MATERYAL VE YÖNTEM

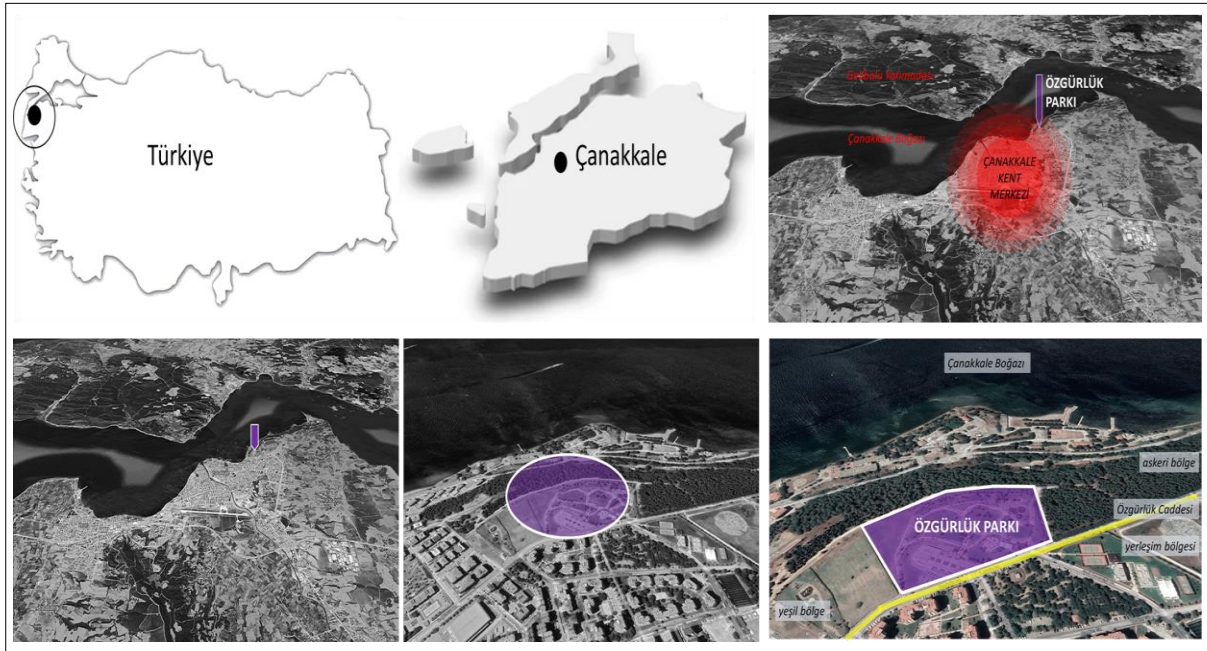
Materyal

Çanakkale, Türkiye'nin batısında Marmara Bölgesi sınırları içerisinde olan orta ölçekli bir kenttir. Tarihi ve turizm değerleriyle 7'den 70'e herkesin bilgi sahibi olduğu, gezdiği ya da gezmeyi tanımayı planladığı kentlerin başında gelmektedir. Bursa, Balıkesir, Tekirdağ ve Edirne illeriyle çevrilidir. Kentin sahip olduğu doğal güzelliklerin başında gelen Çanakkale Boğazı, kentin iki yakada gelişim göstermesine yön vermiştir.

Kent merkezinin bulunduğu yaka ile Gelibolu Tarihi Milli Parkı'nın bulunduğu Gelibolu Yarımadası kenti oluşturan alanlardır. Ayrıca kenti, Kuzey Ege'nin başladığı nokta olarak da tanımlamak mümkündür.

Doğa ve insanın kesiştiği rekreasyon alanları kent dokusunun önemli bileşenleridir. Rekreasyon alanları kapsamında parklar her yaştan her kesimden kentli için erişim kolaylığı sağlayan, kentlinin sosyalleştiği konfor alanlarıdır. Çanakkale kenti için bu alanlara örnek olarak Özgürlük Parkı verilebilir. Bu çalışma kapsamında topoğrafya ve peyzaj tasarımının etkileşiminin inceleneceği Özgürlük Parkı, Çanakkale kenti imar planında “rekreasyon alanı-park” olarak tanımlanmıştır (Çanakkale Belediyesi, 2021).

Kentli tarafından oldukça yoğun tercih edilen Özgürlük Parkı'nın kent içindeki konumu ve yakın çevresi Şekil 3'te gösterilmiştir. Özgürlük Parkı, Çanakkale kentinin kuzeyinde yer alan bir parktır. Park, kent merkezine göre deniz seviyesinden yüksek bir konumda bulunmakta olup kapladığı alan miktarı 37.445m²'dir. Parkın cephe aldığı sınırlar Özgürlük Caddesi ve askeri bölge sınırlarından oluşmaktadır.

Şekil 3. Çanakkale'nin Türkiye'de konumu (URL 8), kent merkezi (URL 9), Özgürlük Parkı (Google Earth aracılığıyla yazar tarafından değiştirilerek hazırlanmıştır.)

Kamu tarafından planlanan ve düzenlenen parklar bireysel değil toplumsal ihtiyaca göre şekillenmektedir. Kentlinin serbest zamanlarını günün her saatinde ve yılın her mevsiminde değerlendirmesinde önemli rol oynayan rekreasyon alanlarıdır. Seyir, dinlenme, eğlence gibi rekreatif ihtiyaçlara cevap veren tasarımlar ile parklar kent günlüğüne dahil olmaktadır. Bu anlamda Özgürlük Parkı, Çanakkale kenti için önemlidir ve kentli tarafından yoğun olarak tercih edilmektedir. Panoramik manzaralı seyir terasları, sağlıklı yürüyüş ve koşu yolları, gezinti ve bisiklet yolu, çok amaçlı alan, gösteri alanı ve çocuk oyun alanı Özgürlük Parkı'nın karakteristik özelliklerini oluşturmaktadır.

Yöntem

Peyzaj tasarımı; tek bir tutarlı değerler setinin aksine (Thompson, 2002: 82), tasarım çalışmalarında biçimsel ilkeler, ekoloji tasarımı, arazi sanatı veya tasarım özel dilini ortaya koyan yaklaşımlar gibi değerler taşımaktadır (Haarena ve ark., 2014). Bu çalışmada kullanılan yöntem, Çanakkale kentinde bulunan Özgürlük Parkı'nda tasarım sürecini analiz etmek için kurgulanmıştır. Hansen (2012) ile Islami ve Kaswanto (2017)'nin yaptığı çalışmalarda

3. BULGULAR VE TARTIŞMA

Özgürlük Parkı ve Katmanları

Çalışma kapsamında Özgürlük Parkı'nın peyzaj tasarım projesinin tersten okumasında katmanların tanımlamaları aşağıdaki gibi sıralanmaktadır.

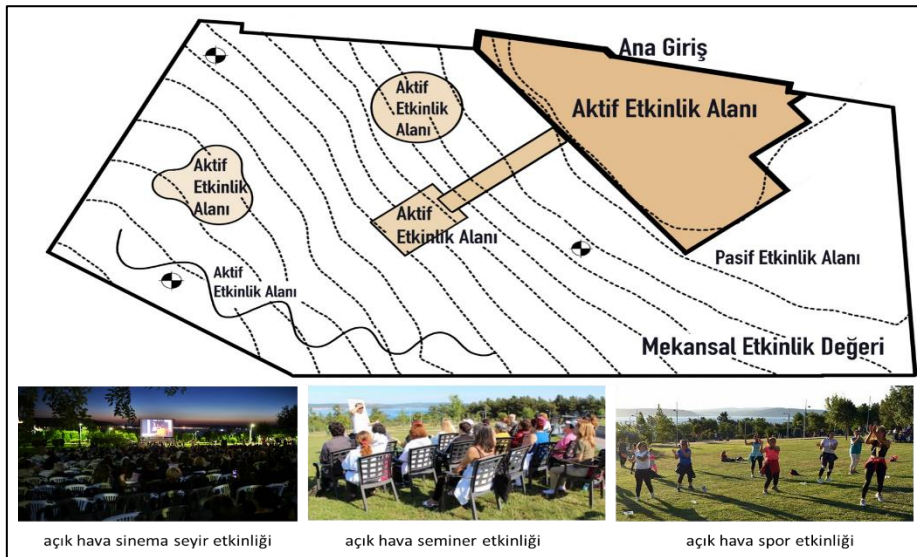
Peyzaj Tasarım Projesi Katmanı; proje alanın kot değerleri, zemin kaplaması, merdiven, donatı, örtü elemanları ve etkinlik mekânlarını ifade etmektedir. Alana girişi noktaları, otopark konumları bu katman üzerinden okunmaktadır (Şekil 4). Alan analizi sonucunda elde edilen veriler tasarımın bağlamını oluşturmuştur. Özgürlük Parkı'nın topoğrafik eğrilerine bakıldığında en düz bölgede parkın ana girişi kurgulanmıştır. Ana giriş bölgesine ek olarak Özgürlük Caddesi üzerinden üç adet giriş bulunmaktadır. Doğrusal bir aks üzerinde olan giriş açıklığının kullanım yoğunluğu için uygun/yeterli olduğu gözlemlenmiştir. Karşılama meydanı dikdörtgen formda devam edip kente açılan manzarada yay parçası çizgi hareketiyle teras olarak çözümlenmiştir. Karşılama meydanında yükseltilmiş düz zemin ile sahne platformu oluşturulmuştur. Aktif etkinlik olarak çeşitli ölçekte ve türde etkinlik bu mekanda gerçekleştirilebilmektedir. Tasarımda çocuklar, yaşlı ve engelli gruplar için kullanım dikkate alınmıştır.

Giriş meydanının kuzey kenarında eğime paralel olarak düz formda kademeli yürüyüş aksı tanımlanmıştır. Bu aks üzerinde belirli noktalarda eğim kaynaklı olarak merdiven kullanımı tercih edilmiştir. Aksın sonunda Çanakkale Meydanı olarak tanımlanan alana ulaşılmaktadır. Bu alanda oturma dinlenme etkinliği gerçekleştirmek mümkündür. Kademeli aks üzerinden parkın diğer alanlarına ulaşmak için gezinti yolları kurgulanmıştır. Gezinti yolları informal çizgi karakterine sahiptir. Gezinti yolları ile çocuk oyun alanına erişim sağlanmaktadır. Çocuk oyun alanı kullanılan oyun ekipmanlarına göre üç alt bölgede çözümlenmiştir. Parkın kuzey kenarında bisiklet, yürüyüş ve koşu yolu konumlandırılmıştır. Gezinti yolları kullanılarak bu bölgelere erişilebilmektedir. Park içinde gezinti yolları üzerinde konumlandırılmış oturma alanları bulunmaktadır. Kullanıcının güneşten korunarak gölge alanı tercih etmesi için uygun çözümlerin yeterli olmadığı düşünülmektedir.

Şekil 5. Yeşil Alan Doku Katmanı ve alandan kesitler

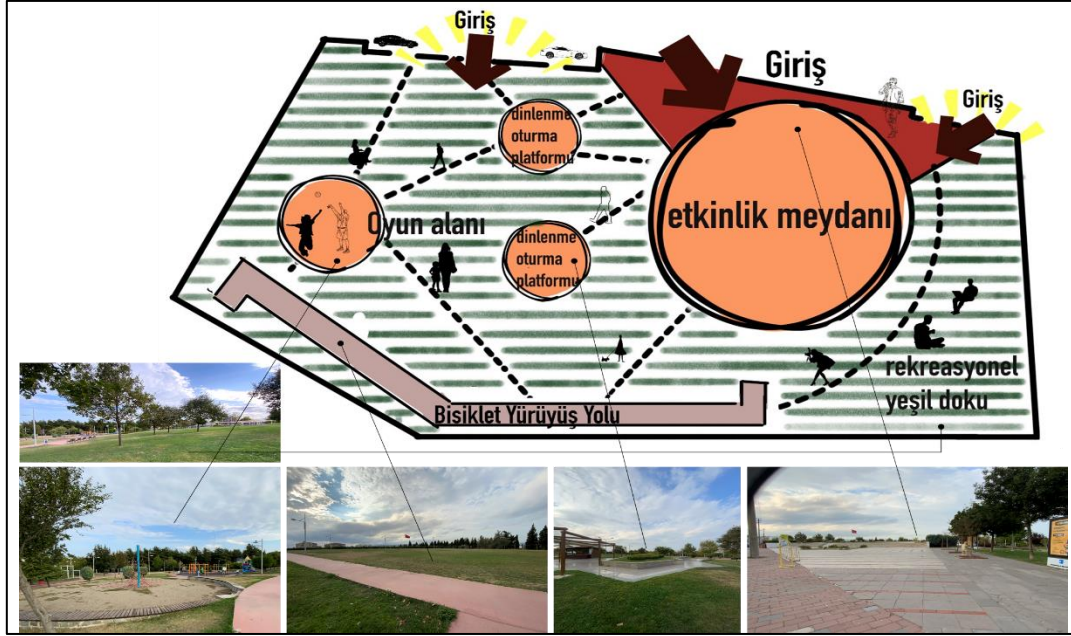
Mekânsal Etkinlik Değer Katmanı; etkinliklerin az/çok katılımlı, grup/bireysel olarak gerçekleşmesine göre hem sert zeminde hem yumuşak zeminde değerlendirilmesini ifade etmektedir (Şekil 6). Bir mekânı diğer mekânlardan ayıran, o mekânın benzersiz özelliklerini göz önüne alarak değerlendiren tasarımlar mekânın ruhunu yansıtmaktadır. Aynı zamanda insan-kullanıcı sebebiyle anlam kazanan mekânlarda etkin olma ya da olmama durumuna göre aktif - pasif etkinlik değeri ortaya çıkmaktadır. Özgürlük Parkı'nın etkinlik değer katmanı incelendiğinde oturma, dinlenme, seyir, oyun gibi etkinliklerin birden fazla kişinin aynı anda bulunduğu mekânlar aktif etkinlik alanı olarak değerlendirilebilir. Aktif etkinlik alanı parkın giriş noktasından itibaren kullanıcı grupların yerleşimi ile kolayca algılanmaktadır. Bireysel ya da birkaç kişilik gruplar halinde seyir, dinlenme, yürüyüş gibi sakin etkinliklerin yapıldığı alanlar ise pasif etkinlik alanı olarak tanımlanmıştır.

Şekil 6. Mekânsal Etkinlik Değer Katmanı ve alandan kesitler

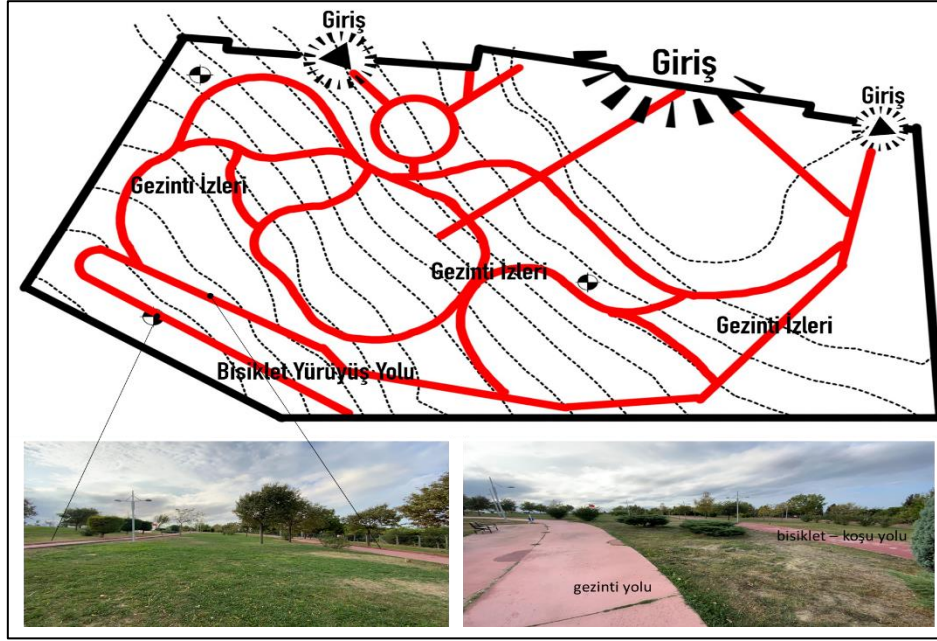
Mekânsal İşlev Şema Katmanı; mekânsal kompozisyonu oluşturan bileşenleri kapsamaktadır. Bu katmanda aktif ve pasif etkinlik alanlarının isimlendirilmesi ve fonksiyona göre şekillenmesi okunmaktadır (Şekil 7). Parklar kentlinin çeşitli etkinlikler (konser, açık hava sinema seyri, gösteri vb.) için toplandığı, eğlendiği ve dinlendiği mekanlardır. Yapılması

düşünülen etkinlikler için ihtiyaç duyulan mekânsal form, ölçü ve konumun kompozisyon dahilinde yerleştiği katmandır. Özgürlük Parkı'nın mekânsal işlev katmanı incelendiğinde parkın giriş gölümü ya da diğer ifadeyle karşılama bölgesi oldukça okunaklı, açık ve kolay algılanmaktadır. Bu bölge, çok amaçlı etkinlik meydanı ile doğrudan bağlantılıdır. Etkinlik meydanı alanın en düz noktasına konumlanmış olup gezinti – bisiklet yolları ve diğer mekânlar ile dolaylı olarak etkileşim halindedir.

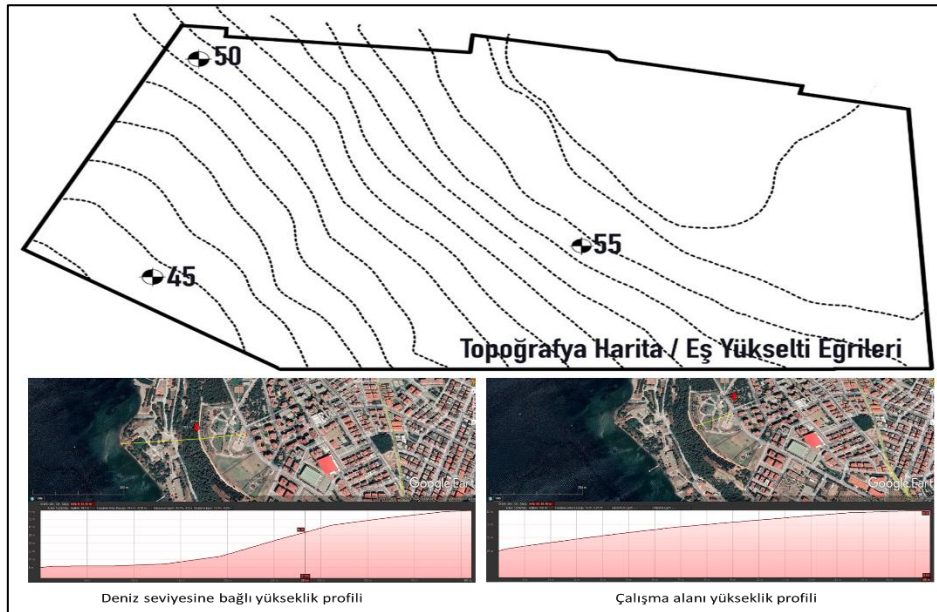
Şekil 7. Mekansal İşlev Şema Katmanı ve alandan kesitler

Sirkülasyon İzler Katmanı; alan içerisinde sürekliliği sağlayan ve her mekana erişim izlerini göstermektedir. Bu katmanda; yaya ve bisiklet kullanıcılarının, alana giriş noktasında tamamına nasıl izler bıraktığı ve bu izlerin topoğrafik eğriler ile kesişme durumu okunmaktadır (Şekil 8). Peyzaj tasarımının belkemiğini simgeleyen sirkülasyon izleri güçlü ve birleştirici bir yapıdır. Kesişen ya da paralel olarak ilerleyen sirkülasyon izleri kullanıcıların istedikleri gibi dolanıp rahatlamalarını sağlayan uzun gezinti yolları görevini üstlenir. Bu bağlamda Özgürlük Parkı üzerinden okunan sirkülasyon izleri, kullanıcıları park içinde diledikleri mekana ulaştırmakta olup güvenlik ve konfor açısından bisiklet, koşu ve yürüyüş yolları birbirinden ayrı olarak çözümlenmiştir. Sirkülasyon izleri katmanında gezinti ve diğer fonksiyonlu yollar birbiriyle kesişen informal yapıda karakter sergilemektedir. İzler arasında kalan boşlukların rekreasyonel ihtiyaca cevap veren mekan tasarımında destekleyici nitelikte olduğu görülmektedir. Alanın eş yükselti eğrilerinin sahip olduğu çizgi hareketinin sirkülasyon izleri için büyük oranda etkili olduğunu söylemek mümkündür. Bu bağlamda Çanakkale manzarasını izleyerek en üst kottan en alt kota kadar erişimi sağlayan sirkülasyon aksları topoğrafik eğim ile uyum göstermektedir.

Şekil 8. Sirkülasyon İzler Katmanı ve alandan kesitler

Topoğrafik Eğri Katmanı; alanın bulunduğu konum itibarıyla karakteristik yapısını ortaya koyan topoğrafik eğrilerin okunduğu katmandır (Şekil 9). Bu katmanda eğimli ya da düz bir alan dokusu saptanır ve bu özelliğe göre tasarımın yapılması sağlanır. Alanın biçim karakterini ifade eder ve tasarımın en önemli aynı zamanda doğal bileşeni özelliğini taşır. Alanın topoğrafik eğrilerine göre ortaya çıkan silüetler, arazi kesitleri ve eğimli yol, merdiven kullanma durumu gibi erişim sistemini kurgulamada tasarıma yön vermektedir. Özgürlük Parkı bu katmanda topoğrafik eğrilerin karakteri korunmaya çalışılarak tasarlanmıştır. Alana giriş bölgeleri, mekanların, sirkülasyon sisteminin yerleşimi topoğrafik eğriler ile örtüşmektedir. Böylece tasarımın doğal bileşeni olan arazi yapısı tasarımı yönlendirme etkisini kısmen Özgürlük Parkı üzerinde de göstermiştir. Fiziksel hareket gücünü olumlu yönde etkileyen mekansal kompozisyon topoğrafyaya paralel olarak gerçekleştirilmiştir.

Şekil 9. Özgürlük Parkı topoğrafya eğri katmanı ve yükseklik profili

- Doğa Bilimleri Sözlüğü (2004). Açıklamalı Türkçe - İngilizce, Coğrafya, Ekoloji, Ekosistem. META Basım, İzmir.
- Eren, İ. (2019). Topoğrafyanın Anlamını Yeniden Düşünmek (ve İstanbul Deneyimi...). MEGARON 2019;14(2):196-204 DOI: 10.14744/MEGARON.2019.81904
- Haarena, C., Warren-Kretzschmar, B., Milos, C. & Werthmann, C. (2014). Opportunities for Design Approaches in Landscape Planning. Landscape and Urban Planning, 130:159-170.
- Hansen, G. (2012). When Students Design Learning Landscapes: Designing for Experiential Learning Through Experiential Learning. NACTA Journal, 30-35.
- Islami, M. Z. & Kaswanto, R. L. (2017). Landscape Design Process of Lakewood Nava Park BSD City Based on Smart Growth Concept. 2nd International Symposium for Sustainable Landscape Development IOP Publishing IOP Conf. Series: Earth and Environmental Science 91 (2017) 012035 doi :10.1088/1755-1315/91/1/012035
- Jenan, Y. (2009). Research of Landscape Design in Residential Area. Blekinge Institute of Technology The European Spatial Planning Programme. Karlskrona, Sweden.
- Kırıt, N. & Sağlık, A. (2018). Kentsel Peyzaj Tasarımında Dikey Bahçe Uygulamaları. Uluslararası Hakemli Tasarım ve Mimarlık Dergisi, 13:161-179.
- Oxford Dictionary, 2021.
<https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/topography?q=topography>
(Erişim Tarihi: 06.09.2021)
- Sağlık, E. (2021). The 'Method' Approach for Academic Studies in The Landscape Architecture Discipline. Landscape Research-I. Livre de Lyon.
- TDK, 2021. Türk Dil Kurumu. <https://sozluk.gov.tr/> (Erişim Tarihi: 06.09.2021)
- URL 1. Fuji Dağı, Tokyo. <https://www.japanrailpass.com.au/mount-fuji-day-trip-tokyo/>
(Erişim Tarihi: 12.09.2021)
- URL 2. The Peak, Hong Kong. https://www.123rf.com/photo_121057181_central-hong-kong-%E2%80%93-march-12-2019-the-peak-tram-is-a-funicular-railway-in-hong-kong-which-carries-bo.html E.T. 12.09.2021
- URL 3. Peri Bacaları, Kapadokya.
<https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/afyonkarahisar/TurizmAktiviteleri/peri-bacalari>
E.T. 12.09.2021
- URL 4. California Street, San Francisco.
<https://www.flickr.com/photos/daveglass/3362499153> E.T. 12.09.2021
- URL 5. <https://tr.pinterest.com/pin/51087777009443399/>
- URL 6. <https://tr.pinterest.com/pin/175710822951956795/>
- URL 7. <https://www.archdaily.com/508306/umea-campus-park-thorbjorn-andersson-sweco-architects/537ab939c07a80946d00004a-umea-campus-park-thorbjorn-andersson-sweco-architects-image>
- URL 8. <https://www.cografik.com/turkiye-dilsiz-haritalari/>
- URL 9. <https://www.shutterstock.com/tr/search/canakkale+harita>
- Waterman, T. (2012). The Fundamentals of Landscape Architecture. Syf:51; 54; 166. Çev. Kabukcuoğlu, S., Literatür Yayınları.